

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 031 Релігієзнавство

Освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 031 «Релігієзнавство», розроблена у Київському університеті імені Бориса Грінченка, підготовлена з урахуванням Стандарту вищої освіти спеціальності 031 «Релігієзнавство» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 825) та сучасних тенденцій розвитку релігієзнавчих досліджень. Концепція програми орієнтована на формування дослідника, здатного здійснювати самостійне наукове дослідження у сфері релігієзнавства та реалізовувати власний дослідницький потенціал у міждисциплінарному науковому середовищі.

Мета освітньо-наукової програми спрямована на формування у здобувачів комплексу загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних для проведення оригінальних наукових досліджень у галузі релігієзнавства, а також для здійснення науково-аналітичної та освітньо-викладацької діяльності. У програмі чітко визначено програмні результати навчання, що корелюють із компетентнісною моделлю підготовки здобувача третього рівня вищої освіти та забезпечують набуття здатності до критичного аналізу релігійних процесів, інтерпретації релігійних явищ у соціокультурному контексті та застосування сучасних методологічних підходів у науковому дослідженні.

Зміст освітньо-наукової програми структуровано відповідно до вимог стандарту та містить усі необхідні компоненти підготовки доктора філософії: освітню складову, науково-дослідницьку діяльність, практичну підготовку та апробацію результатів наукового дослідження. Навчальний план забезпечує поглиблення фахових знань у сфері релігієзнавства, опанування сучасних методів наукового аналізу та формування високого рівня дослідницької культури.

Важливою складовою програми є науково-дослідницька та науково-педагогічна підготовка, що реалізується через відповідні види практик і сприяє формуванню готовності здобувачів до самостійного здійснення наукових досліджень, публікації їх результатів, а також до провадження викладацької діяльності у закладах вищої освіти. Освітньо-наукова програма також передбачає можливість академічної мобільності та проходження наукового стажування у зарубіжних закладах вищої освіти, що сприяє інтеграції здобувачів у міжнародний науковий простір.

Загалом освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» передбачає використання сучасних інноваційних та інтерактивних освітніх технологій та забезпечує підготовку висококваліфікованих дослідників у галузі релігієзнавства.

Рецензент:

доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії та релігієзнавства

Черкаського національного університету
Імені Богдана Хмельницького

О.В. Марченко

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 031 Релігієзнавство

Освітньо-наукова програма «Релігієзнавство» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти підготовки докторів філософії у Київському університеті імені Бориса Грінченка розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності 031 «Релігієзнавство» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 825) та спрямована на формування комплексу загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності. Програма орієнтована на підготовку конкурентоспроможного дослідника, здатного до проведення оригінальних наукових досліджень, критичного аналізу релігійних процесів і явищ, а також до продукування нових наукових знань у галузі релігієзнавства.

Аналіз змісту освітньо-наукової програми засвідчує, що її структура створює належні умови для фундаментальної теоретичної підготовки та розвитку дослідницьких навичок здобувачів ступеня доктора філософії. Наукова складова програми забезпечує органічне поєднання теоретичного навчання з дослідницькою діяльністю, передбачає опанування сучасних методологічних підходів, проведення індивідуального наукового дослідження, апробацію результатів у фахових наукових виданнях і наукових форумах, а також активну взаємодію з науковою спільнотою.

Освітньо-науковий процес реалізується на засадах компетентнісного, системного та інтегративного підходів із застосуванням інноваційних освітніх технологій, що сприяє формуванню дослідницької культури та розвитку критичного наукового мислення. Структура програми є логічною і послідовною, а навчальний план забезпечує збалансоване поєднання теоретичної підготовки, науково-дослідницької діяльності та практик.

Позитивною особливістю програми є можливість академічної мобільності, проходження наукових стажувань у зарубіжних закладах вищої освіти та викладання окремих дисциплін англійською мовою. Загалом програма розроблена на високому науково-методичному рівні та може бути рекомендована до впровадження в освітньому процесі Університету.

Рецензент:

доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри релігієзнавства
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Підпис проф. Харьковщенко Є.А. завідуюча

Є.А.Харьковщенко

**Рецензія на освітньо-наукову програму
«Релігієзнавство» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка**

Освітньо-наукова програма «Релігієзнавство» третього рівня вищої освіти, що реалізується у Київському університеті імені Бориса Грінченка, спрямована на підготовку докторів філософії у галузі гуманітарних наук за спеціальністю 031 «Релігієзнавство». Програма орієнтована на формування високого рівня дослідницьких компетентностей, розвиток методологічної культури науковця та здатності до проведення самостійних наукових досліджень у сфері релігієзнавства.

Оновлена редакція програми розроблена відповідно до вимог чинного законодавства України та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» третього (освітньо-наукового) рівня, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 825. Це забезпечує узгодженість програмних компетентностей і результатів навчання з вимогами Національної рамки кваліфікацій та сучасними підходами до підготовки дослідників у гуманітарній сфері.

Структура освітньо-наукової програми є логічно вибудованою та передбачає поєднання освітньої і наукової складових підготовки. Зміст освітніх компонентів спрямований на поглиблене опанування теоретико-методологічних засад релігієзнавчих досліджень, розвиток аналітичного мислення та формування навичок академічної комунікації.

Важливою перевагою програми є посилення педагогічної складової підготовки майбутніх науковців, зокрема через включення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи», що відповідає рекомендаціям щодо формування компетентностей викладача закладу вищої освіти. Також позитивним є врахування результатів консультацій зі стейкхолдерами, академічною спільнотою та здобувачами освіти під час оновлення програми.

Загалом освітньо-наукова програма характеризується концептуальною цілісністю, відповідністю сучасним стандартам підготовки докторів філософії та орієнтацією на розвиток наукового потенціалу здобувачів. Її реалізація створює належні умови для формування висококваліфікованих дослідників, здатних здійснювати фундаментальні та прикладні дослідження у сфері релігієзнавства та інтегрувати їх результати у міжнародний академічний простір.

Рецензент:

доктор філософських наук, професор,
старший науковий співробітник відділу
філософії та історії релігії
Відділення релігієзнавства
Інституту філософії імені Г. С. Сковороди
НАН України

Титаренко В.В.